

V sredo in saboto

izhaja in velja:

za celo leto . . . 5 for. — kr.
za pol leta . . . 2 " 70 "
za četert leta . . . 1 " 40 "

Po pošti:

za celo leto . . . 6 for. 30 kr.
za pol leta . . . 3 " 20 "
za četert leta . . . 1 " 70 "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila

Za navadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; več, pismenke plačujejo po prostorue Za vsak list mora biti kolek (štempej) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 35.

V Celovcu v saboto 13. maja 1865.

Tečaj I.

Ideja avstrijske države.

I.

„Narod, ki ne zna ceniti svojih velikoumnih mož in del njihovih, ni vreden, da se mu rodijo.“ Stavimo torej mervim slavnim možem slavjanske kervi častne spomenike, živim pa skazujemo spoštovanje s tim, da jih poslušamo in ubogamo. Spregovorila sta te dni dva preslavna moža: Deák — madjar, Palacky — slavjan. Deáka poslušajo Madjari in Nemci, mi Slavjani pa poslušajmo Palacky-ta! To je saj prava slovenska politika, ki je vzajemna, to je, ktera ljubi in spoznava vse Slavjane za sorodne brate, za sinove ene in iste matere Slave. Kar je torej spregovoril Čeh Palacky, velja vsem Slavjanom, tudi nam Slovencem. Grozno imenitna je ta beseda; spet je Dr. Franc Palacky skazal svojo visoko učenost, svojo slavjansko rodoljubnost in svojo zvestobo in ljubezen do Avstrije. Le žal nam je in škoda, da „Slovencu“ prostora zmanjkuje za celo to slavno besedo, in da je prisiljen, okrajšati jo in le poglobitve misli donášati. — Najprej si stavi vprašanje: Ali ima Avstrija svoj posebni namen in poklic, — ali se je toliko različnih narodov in dežel le po slepi naključbi, ali po sili kervavega meča, ali po srečnih žetitbah spravilo in združilo v eno veliko državo? Zakaj neki je previdnost božja v sredi Evrope postavila to obširno državo, obstoječo iz toliko različnih narodov in dežel? Ktera je torej ideja avstrijske države? Na to odgovarja Palacky:

Leta 1453 padel je Carigrad grozovitnim Turkom v roke in cela Evropa s svojo kerščansko vero in omiko je prišla v veliko nevarnost. Navstala je živa potreba, da se narodi treh dinastij, ogerske, češke in avstrijske, tesno zvežejo in združijo. Združeni in složni bojo v stanu, odbijati napade divjih Turkov in jim braniti se. Tako je torej zavoljo Turkov povstala Avstrija — živa potreba.

V teh turških vojskah so Avstriji kot najzvestejši prijatelji na strani stali rimski papeži. Tako je navstalo med avstrijsko in rimsko vlado veliko prijateljstvo in sklenila se je tesna zveza. Ko so torej v 15., 16. in 17. stoletju navstale verske homatije in je žugala katoliški cerkvi velika nevarnost in nesreča, dobila je Avstrija novo nalogo, namreč braniti katoliško cerkev proti novi veri, proti tako imenovani reformaciji. In res je Avstrija svojo nalogo in dolžnost zvesto spolnovala, napravila policijo in cenzuro, in je dolga, dolga leta človeškega duha preostro deržala na uzdi in jezi stavila napredovanju rodu človeškega. Pa vsaka sila do vremena: leta 1848 je človeški duh raztergal terdo uzdo, razderl stare jezi in prederl si pot do občne svobode. Prekucije in homatije leta 1848 so živo dokazale, da ima Avstrija drugo nalogo, kakor pa le kolesa vsemo-gočnega časa zavirati in služiti le zastarelim pravilom negacije in reakcije, — dokazalo se je do jasnega in vlada avstrijska sama je obstala in oklicala pred ve-

soljnim svetom, da je terdne volje, to nesrečno, nevarno in pogubivno pot zapustiti na večne čase.

Kaj je torej zdaj po letu 1848. ideja avstrijske države? Na to vprašanje slišijo se razni odgovori. Veliko, preveliko jih je, posebno po ptujih državah, ki terdijo, da Avstrija nima nobene naloge in smisli več, in ker se je toliko let tako močno vpirala vsemu napredovanju, naj le razpade na drobne kose. Drugi pa spet pravijo, da ima Avstrija tudi zanaprej še svoj namen in poklic, — kterege pa, v tem pa so raznih misli. Nekteri terdijo, da je Avstriji namen ta, da brani katoliško vero in jo razprostira proti izhodu, — drugi spet od nje tirjajo, naj izreče in spozna, da so enakopravne vse različne vere, — spet nekteri na to tlačijo, naj širi avstrijska država nemško kulturo in jo nosi v jutranje dežele, — še nekteri so pa te misli, da je naše dni, ko je narodnost dosegla toliko veljavnosti in moči, da je naloga Avstrije ta, naj ravnopravnost vseh narodov v življenje vpelje in skerbno varuje. Slednjič je še neka stranka, ktera zdaj sicer molči, ktera pa ima vse, kar se je godilo od l. 1848 sem, za samo bedarijo in le čaka, da se bojo spet vernili srečni časi starega absolutizma.

Na to odgovarja Palacky, daje nemogoče, vpeljati stari absolutizem in da ni na Dunaju državnika tako „genjalnega“, kteri bi si upal izbrisati avstrijskim narodom iz spomina in serca vse, kar se je godilo od l. 1848 do l. 1865. Ravno zavoljo tega je pa tudi malo upanja za tiste, ki mislijo v Avstriji postaviti eno stranko nad drugo v obziru cerkvenem in narodnem, to je postaviti za gospodarje vero katoliško in narodnost nemško. V Avstriji more zanaprej le veljati pravilo ravnopravnosti na vse strani.

Deržavni zbor.

Še preden spet kaj povemo, kako je s proračunom za vojaško ministerstvo, omenjamo, da so poslali prvo-sednik najviše sodnije in prvo-sedniki družih sodnij na Dunaju zbornici pismo, v katerem zoper ondanji Šindlerjev govor o sodnijah na vso moč protestirajo. Ker ga je pa minister pravosodja izročil, sprejela ga je zbornica kot kak drug vladin predlog, ter ga izročila posebnemu odboru, ki naj ga prej ko mogoče pretrese in o njem poroči. G. Šindler namreč je takrat veliko govoril, kako se sodi in pravica dela; da so tudi namerne ali politične pravde in da je zelo zelo dvomiti, ali se sodbe storé vsegdar neodvisno, ne gledé na nikogar, nego samo na pravico in postavo. To pa je zlasti sodnikom nekako do živega seglo, dasiravno je bilo bolj deržavnim zagovornikom namenjeno. Mislimo pa, da si s to pritožbo nič ne bodo opomogli. Svet bo vedno svoje mislil, pa tudi g. Šindler je pristavil, da še ni vsega povedal. Minister Hein ga tudi ni užugal, ker mu ni mogel ničesar točno dokazati. Na splošne izreke in besede pa nihče ni dolžen prisegati ali jih verjeti! Radovedni smo tedaj, kako se bo to

poravnalo, ker postave, naj so sodniki neodvisni, še vedno ni. Pač se potem lahko še to in drugo misli! — G. Giskra je hvalevredno poročeval o vojaškem proračunu, kar vsi priznavajo, ki z odprtimi očmi hočejo gledati. Terdil in zahteval pa je, kakor se je posvetovalo v fin. odboru, na vso moč, naj se stalno zmanjšajo stroški za vojaščino; ministerstvo ne dela prav, ker le nekaj malega izbrisati hoče. To ni pravo zdravilo obnemoglim avstrijskim financam. Trebamo zdatnejših! G. poročnik razkazuje nadalje, da so pred l. 1830 znašali stroški za vojaščino 40 do 45 milijonov gld.; od l. 1831 do 1848 pa, poprek računani, 58 milijonov. Od l. 1849 do 1861 narastli so ti stroški že na 2000 milijonov gld. L. 1859 je neka komisija za tedajni čas 85 milijonov gld., in za poznejši 83 $\frac{1}{2}$ milijona gld. postavila ter izrekla, da avstrijske finance niso v stanu viših stroškov uterpeti. Vendar pa so še pomnoževali stroške in ravno za letos zahteva ministerstvo 105 $\frac{7}{10}$ milijonov gld.; za ktere se bo moralo 96 milijonov iz davkov dobiti. To pa je sila veliko, zatorej se nadja tudi odbor, da se bode mnogo izbrisalo in umanjšalo, kar pa ne bo armadi na škodo, ampak le vojaškim gospodarstvenim zadevam. Prostatom in nižim oficirjem se ne more pritergovati, ker jim tako vse pičlo hodi. Znašajo pak letni stroški za prostaka pri pešcih 112 gld., pri lovecih 115 gld., pri topničarjih 117 gld., pri konjnikih (brez konj) 129 gld., pri umetnijskih kardelih 120 gld. Lajtnanti dobivajo na leto po 609 gld., viši lajtnanti po 705 gld., vratarji po 740 gld., armadni služabniki pa po 620 gld. Nadalje, pravi Giskra, mora se konjištvo umanjšati, kakor se je to že na Ruskem zgodilo, kjer so nekdanj imeli 80.000 konjnikov, l. 1863 pa že le 53.000 s 33.112 konji. Tudi pri nas je bilo l. 1859 o italijanski vojski le 7000 konjnikov, drugih vojakov pa 160.000 s 30.000 možmi založne armade, med tem ko je bilo l. 1809 — 300.000 pešcev in 30.000 konjnikov. Stroški za vojake v pokoju znašajo za leto 1865 nad 8.124.000 gld. (za 11.867 oseb, vdove in sirote niso sem prištete). Oficirjev v službi je 15.099, v pokoju pa 8256; generalov v službi je 1252, v pokoju pa 2352. Plača (Gage) za vse znaša 14.954.570 gld. Oficirskih služabnikov je okoli 16 tisoč; stane pa vsak na leto 109 gld. Vojaška godba ali muzika velja leto in dan blizo milijon gold. Res, da slovi kot najbolja izmed vseh, ali je tudi jako draga. Omenil je tudi še Giskra nekega Brukovega pisma, v katerem rajni nesrečni minister cesarju svetuje, naj se stroški za vojaščino umanjšajo, ker se preveč zanjo zdaja, in marsiktero leto še več, kakor pa vsi dohodki znašajo. Potrebnejše je, da se denarni pripomočki shranjajo, kakor pa da so vsa vojaška kardela z oficirji prepolnjena. Vsa armada, ki je bila l. 1854 na mejah postavljena, od ktere pa nijeden ni smodnika vohal, veljala je 195 milijonov gld. Če se bode tako ravnalo, prišlo bo vse pod nič. Slabe finance so bile večkrat vzrok najhujših prekucij. Nasvetoval je tedaj le 80 milijonov stroškov za vojaščino. Cesar je potem imenoval komisijo, ki je za prihrambo skerbela, ki pa tudi ni berž ko ne dosti opravila. Končno je zahteval poročnik, naj se vojaška kardela umanjšajo in drage poskušnje z novimi znajdbami odpravijo; naj se na Beneškem pa tudi drugod po okoliščinah vojna zniža, (čemú je, vpraša, v mirnej Moravskaj 12.000 vojakov treba?) in naposled, naj se v vseh rečeh bolje gospodari, dane bo treba za prevažo starih pa polomljenih voz iz Beneškega na Dunaj po 45 gld. plačevati, ali 240 gld. izdajati za malenkosti, ki se iz Benetk v Dalmacijo prepeljejo, itd. itd. Giskra je z občno pohvalo govor svoj

končal. Za tem pa je govoril minister vojaštva in 6 viših oskerbovavnih generalov. Pa večina si ni njihovih pojasnil k sercu vzela ter je odobrila to, kar je fin. odbor nasvetoval in Giskra tako pogumno in prepričavno priporočal. Kaj bode pa gosposka zbornica k temu rekla, bomo pa še le zvedeli. Ne nadjamo se, da bi bila enih misli s poslanci, dasiravno je velika velika potreba, da se, kjer in kolikor koli mogoče, vedno pametno in vestno shranjuje.

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele notrajno-avstrijske.

Iz Celovca. (Slovenščina in katolicizem.) Nemški in slavjanski časniki so naznanjali vesoljnemu svetu, kako se Slovincem lavantinske škofije godi. In to se dela pod plajščem in v imenu katolicizma! Proti temu moramo Slovenci, ki smo vsi katoliške vere, pred celim svetom glasno in slovesno protestirati. Kdor kaj tacega uči ali dela, on ni prijatelj katoliške cerkve, on mori starodavno ljubezen do svoje svete vere v sercih katoliških Slovencev; budi zamerzo in jezo do nje in koplje jej jamo in pogubo. Pa, ljubi Slovenci! ne dajte se motiti; pravi katolicizem ne dela sile in krivice nobenemu narodu in nobenemu jeziku. V katoliški cerkvi po besedi sv. Pavla „ni ne ajda ne juda, ne obrezanega ne neobrezanega, ne divjaka ne Skita, ne sužnjega ne prostega, ampak vse in v vsem je Kristus“; v katoliški cerkvi se uči v vsakem katekizmu, da je katoliška cerkev vesoljna, to je za vse ljudi, za vse kraje in za vse čase. Kdor tedaj bodisi kteremu koli narodu pravice krati, ni pravi katoličan.

Znano je celemu svetu, da se naše dni ljubezen do narodnosti, do jezika zbuja pri vseh narodih. — Znano je tudi, da se ravno zavoljo te pravde za narodnost in jezik narodi pisano gledajo, da se med seboj pikajo in grizejo. Kaj je torej v tej občni smešnjavi in homatiji katoliške cerkve prvi in pravi poklic? Kaj ne, to je njena sv. dolžnost, na to gledati in tiščati, da dobi vsaka narodnost in vsak jezik svoje natorne pravice, da tako med narode pride pobratimstvo in vse objema sveti pas kerščanske ljubezni? Kdor tedaj med narodi razloček dela, narod nad narod postavlja, temu ali unemu pravice odjemlje, ni pravi katoličan. —

Pismo, v katerem se je lavantinska škofija v sedajnih novih mejah ustanovila in poterdila, to pismo priča, da je volja svetega Očeta v Rimu in presvitelega cesarja na Dunaju, naj se Slovincem lavantinske škofije tudi zastran njih jezika pravica godi. Pravi katoličan je pa papežu in cesarju pokoren na vse strani. Kdor torej drugači ravna, ni katoličan.

Leta 1848 je nov katolicizem rogovilil po svetu. Znani Ronge ga je trosil in imenoval se je nemški katolicizem. Kdor tedaj Slovincem lavantinske škofije ne skazuje ravno tiste ljubezni in pravičnosti, kakor Nemcem, — kdor Slovincem vriva nemški jezik, — kdor ne spolnuje volje sv. Očeta, — on ni prave, rimsko — katoliške vere, — on ne dela po rimsko —, temveč po nemško-katoliško.

Iz kanalske doline. L. (Nekaj o šoli). Kaj je pri nas novega? Nuj, da ti kaj povem od naših šol. Pred veliko nočjo smo končali zimski tečaj; na veliki pondeljek je bila skušnja v Ukvah, na veliki torek pa v Zabnicah. Kanalčanje so po letu večidel planinčarji. Kakor hitro zleze sneg iz senožet, gre večina družin iz Ukev z vsem, kar imajo, z otroci in živino na planino in ondi bivajo, dokler jih ne prižene mervla jesen v vas k svojim hišam. Enaka skorej je tudi v

Lipaljivesi. To je tudi poglaviti vzrok, da se šole po letu tako slabo obiskujejo, in da so se viši ogleda ljudskih šol lani pritožili zavolj slabega obiskovanja šol. Pa ta reč se ne da preurediti, ker morajo ljudje za delom, otrok pa samih ne morejo v vašeh puščati. Pridnejši še šole obiskujejo po zimi. Da se pa otroci tudi kaj naučijo, pokazale so očitvidno skušnje.

Podučevalo se je po postavah; otroci so brali, pisali, računili prav gladko po slovensko, pa tudi nemščina ni se zanemarjala; peli so pa, da je bilo le veselje jih poslušati. Vem, da prej niso toliko opravili, ko so edino le z nemščino ubijali glave in ure. Hvala Bogu, da se maternemu jeziku vsaj nekoliko dajejo pravice! Ker že o šolah govorim, naj omenim še nekaj, kar je hvale in posnemanja vredno.

Vsakdo ve, kolikanj so potrebne nedeljske šole; pa morebiti da vsakemu niso znane ovire, ktere ovirajo uspešno napredovanje nedeljskih šol. Poglavitne ovire ste pomanjkanje časa in pomanjkanje sposobnih podučilnih bukev. O teh dveh ovirah se je že dosti pisalo, pa pomagal še ni nihče. Lansko jesen je prišel od škofijstva in od visoke deželne vlade ukaz, naj se nedeljske šole povsod pridno deržijo in če je le mogoče, naj se fantje in dekleta odločeni podučujejo; pa ta ukaz spolnovati je na deželi nemogoče, ker en učitelj ne more biti ob enem v dveh razredih.

Ukevska soseska je bila tako srečna, da je prvo oviro odpravila, in da se po omenjenem ukazu šolarji odločeni podučujejo. V srenjskem zboru se je sklenilo, namesto nedeljske šole večerne šole vpeljati. Kar so sklenili, je marljivi učitelj precej doveršil. Omislijo si za šolo dve lampi s kamnjenim oljem, ki šolsko izbo prav veselo razsvetljujete.

Po zimi so se fantje vsaki teden po trikrat od 7 — 8 zvečer podučevali, t. j. v pondeljek, sredo in petek, dekleta pa v torek. Zvečer o tem času je spet še vsak lahko prišel in so tudi radi hodili; opravilo se je po večernih šolah o zimskem času več, kot v nedeljski šoli v celem letu. Obiskovalo je večerno šolo 31 fantov in 26 deklet. Slovenci! preudarite, morebiti se tudi drugod kje morejo po zimi večerne šole namesti nedeljskih vpeljati!

Iz slovenskega štajarja, 20. aprila M. — Enakopravnost vseh avstrijskih jezikov se če dalje bolj razširja in tudi naš slovenski jezik ima že nekatere pravice, ako lih še ne vseh, ktere mu je naš svitli cesar obljubil. Pa kako nekteri veljavnost slovenskega jezika v javnem življenju razumevajo, naj priča sledeče „oznanilo“, ktero se na vsakem štacijonu najde, kjer so cesarski žebci. „Oznanilo“ v nemškem in slovenskem jeziku se je tiskalo v Gradcu in se glasi od besede do besede takole:

„Hsposnimo wedenju se na Znanje da, da je skos Poweljo wisokiga C. H. Kriegsministerstva za Anteu in Gospodarstva imenovani u Stazioni — gorpostauleni C. H. Dezelski Peselarji, kateri po imenovanim Hupu sa prvi Skop raitujejo, namrec — (škaka za).

Sasnamba. Sejst poskokou je proti zwišpigne Lista sapstoin. Usakimu redniko stoji prosta Volja po nekih Sskokih kateri bi nič ne veljali Zrebza menjati zraunu pa more on tisto Sumo noterpolositi za katero je ti novi Zrebec dračej kakor je ti prvi biu kateriga je to peryo graa skakati pustiu. Oa sapowiai C. K. Soldaskö Zrejbcovske Shrambe u Gračii!“

To je tedaj slovenska „Amtšpraha“, da je joj, in da jo tudi vsaki kmet lahko razumi!! Da pa tega oznanila slovenski kmet ne razumi, prepričal sem se sam, kajti vprašal me je jeden, kateri je oznanilo bral, ali ni to

v — poljskem jeziku pisano? Ni čuda, da je kmet v tacih okoliščinah tudi do koristnih reči vnemaren in — žrebce pusti, kjer so, ker ne zve, kaj se mu naznanja. Lepi in čisti slovenski jezik tako kvariti, je pač velika pregreha, in le usmiljenja ali pa posmehovanja so tisti vredni, kateri še zmirej mislijo, da Slovenec nima svojega čistega književnega jezika. Bog pomozí, da bi se to v kratkem na bolje obrnilo!

Z Gorenskega. — a — (Reichman o Riharju. Nedved.) Prav pogostoma se dogadja Slovencem, kakor lesici, ki je reveža ježa gostoljubno v svojo jamo sprejela, potem pa od njegovih igel bodena in iz njene lastine pregnana bila! Vsake baže ljudi so poterpežljivi Slovenci vsegdar radi sprejemali, jim potrebnega kruheka po stari kerščanski šegi privoščili, ali le prevečkrat se jim je po zgorej navedeni priliki godilo — gosti niso bili hvaležni! To premišljeva je spomnim se hitro sledeče dogodbe iz življenja. — Bilo je meseca novembra l. 1856. Peljalo se nas je blizo 20 sošolcev po železnici v Postojno, kjer smo o priložnosti cesarjevega prihoda v vsemu svetu znani postojinski jami cerkvene pesmi peli, kakor: „Gloria, laus et honor“; „stabat mater“; „miserere“. Zraven pa je bilo še nekaj drugih pevcev, med njimi tudi vsemu evropskemu pevskemu svetu dobro znani g. Reichman, ki je bil v Rimu in po vseh večih mestih v Evropi, ki se je povsod s petjem dobro obnašal in tudi sam povsod petje, celó cerkveno (za kar ni ravno vsakemu posvetnemu pevcu dosti mar) dobro opazoval. Te svoje opazke in opombe, kako se po raznih mestih poje, mi je ta sploh ponižni in nikakor ne bahačasti mož takrat v Postojno gredé na železnici razlagal. Govoré o cerkvenem petju rekel mi je, da nikjer v nobenem evropskem mestu, razun v Rimu, ni slišal tako izverstnega in skladnega cerkvenega petja, kakor ravno v Ljubljani. Ta čast gre g. Riharju! Tedaj je pa tudi g. Nedvedu po mojih mislih, ki jih pa nikomur ne vsilujem, svetovati, naj za poskušnjo imenovanega g. Reichmana blagovoljno popraša, koliko zaslug ima g. Rihar za cerkveno petje? Morebiti se da od njega kaj preveriti in podučiti, da ne bo še za rajnim kamenja lučal in sploh čislana skladavca tako prešerno v nič deval. Res je, da pojo psalme povsod „unisono“ (enoglasno), ali nekdam so vse pesmi tako peli. Zdaj pa imajo ravno v Rimu preimnitne čveterospeve raznih himnov, itd. Bi mar tudi psalmov ne smeli čveteroglasno peti? Tudi ni cerkveno petje dogmatično. Že Gregor veliki ga je bil veliko popravil, in za njim še imenitni Gvidon. Toda „sapienti pauca“ — pametnemu je eno oko dosti! —

Dežele trojedine kraljevine.

Iz hervoških listov se še nič ne more zvedeti, kdaj da bode zbor. Vse je še neka zastavica. — Ban je neki bolehen. — Ravno taka zastavica nam je tudi ogerski zbor. Bo javeljne kaj ž njim, ker se vsi viši uradniki napravljajo v toplice. —

Ptuje dežele.

Sardinska. Na dogovore, ki so jih s papeževo vlado pričeli, zida jih mnogo veliko. Mogoče, da potem, ko spravijo cerkvene reči v kak red, preskočijo tudi na druge; ali da bi papež italijansko kraljestvo, kakoršno je zdaj, na vrat na nos spoznal, tega ne verjamemo. —

Francoska. Tudi v Francoskem postavodajavnem zboru so se zadnje dni o vojaških zadevah posvetovali. Manjšina je zahtevala, naj se število novincev za 20 ali vsaj za 10 tisoč zmanjša, da si kmetijstvo enmalo

opomore; toda večina je bila proti temu nasvetu gluha in je odobrila vladin predlog, ki tirja 100.000 novincev. — Iz Algira se sliši, da ima tamkaj Napoleon čez glavo opravil, pa da je tudi jako priden in da si prizadeva po vsaki ceni Arabce pomiriti ter Algirce s Francosko sprijazniti. Najberže mu bodo tudi ondotne toplice, kjer se koplje, dobro teknile in stare kosti enmalo omladile.

Španska. Piše se, da je v državi nezadovoljnost čedalje večja, in da bo zdaj zdaj punt vstal. Neka stranka ne namerja nič drugega, kakor kraljico pregnati in portugalskega kralja tudi za španskega oklicati, tedaj obe državi zediniti. V Parizu bi bili neki s tem zadovoljni; ali bode pa sploh tudi špansko ljudstvo, ki Portugalce le pisano gleda, je spet kaj drugega. — Deržavne finance so menda kaj slabe, čeravno je pred nekaj časom kraljica toliko milijonov podarila!

Belgijska. 74 let stari kralj Lavoslav je spet zelo hladen. Pravijo, da za vodenico. Zategadelj se je moral kraljevič naslednik iz jutranjih dežel, kjer je potoval, neutegoma domú verniti. Govori se, da bode težko kaj ž njim. Vse žaluje, ker ga imajo takó radi. Nekteri še celo hočejo vedeti, da je že davno umerl, pa da tega zdaj še ne smejo naznaniti (!?) —

Amerika. Pišejo, da so se glavarji puntarskih armad že večidel udali, tako tudi več mesta in terdnjave. Johnson ne dovoli neki prej miru, dokler ni popolne zmage.

Razne novice.

* Minister Šmerling je bil 7. maja kot skerbnik ali kurator Terezijanskega zavoda na Dunaju slovesno vmeščen. Pri tej priložnosti te tudi mnogo lepih besedi govoril ter dokazati si prizadeval, kako potreben pa koristen je ta zavod (akademija), v katerem se verli avstrijski državniki izučujejo in napotujejo na svoj imenitni pa visok poklic. — Res lepe misli; ali menimo in smo tudi preverjeni, da je državnikom dandanašnje pred vsem tudi treba, da se na djanske potrebe in razmere ozirajo in niso idejalistični. — Dunajski vseučilišni učenci se ne mislijo udeleževati velikega svetkovanja, ki ga namerja vodstvo v spomin ustanovitve dunajskega vseučilišča napraviti. Tedaj še vedno nekaj pod žerjavico tli! — Mestno svetovavstvo v Florenciji je, da bi se vredno slavil Dante-ov spomin, dovolilo 400.000 frankov. — V velikem pomorskem mestu Novem Jorku štejejo neki zdaj 25.000 vdov. Koliko jih mora vseh skupej biti, ker je vojska tako dolgo terpela in toliko vojakov podavila! — Na Poznanskem biva v nekem mestcu učenik v pokoju. Služil je celih 36 let, zdaj pa dobiva vpokojnine na dan — 25 vinarjev! Zares, to je — mikavno, in poročnik tega tudi pristavlja, da ta mož še živi, ali za božjo voljo, kakó? — Tudi pri nas učitelje jako hudo ima. Naj bi se jim kmalo enmalo stan zboljšal! — „Triglavu“ se piše, da jih bode to poletje čez 40 z Gorenskega v Ameriko šlo. Ne vedo in ne morejo si neki v svoji domačiji več pomagati. Da bi le na poti srečni bili in tamkaj oderuhom in goljufom v roke ne prišli! *) — G. Luka Svetec, slavnoznan domoljub in pisatelj slovenski, je dobil zdaj na Kranjskem kot c. kr. adjunkt pravo zistemizirano službo, deželni kranjski poglavar, g. Šlojsnik, pa mehikanski veliki križ. — Jezuit Perkman in poljski škof Kunčević, ki je bil l. 1623 od razkolnikov umorjen, sta med svetnike prišteta. —

*) Po „Nov“ jih je že 9. t. m. 51 tje odrinilo.

Vred.

M — —. Znana je stara pravljica, da so pri nas, čim dalje je dežela in narod od nemškega Beča in naroda, tim silnejši davki, če lih ne vedno po znesku, pač pa po mogočosti pridelati in spraviti jih. Te pravljice se nehoté spominjam, ko 11. sušca v „Slovencu“ št. 17. dolge prebiram, kateri so deželam za leto 1864 na davkih ostali. Radoveden si jih uredim in naslednja lestvica posterjuje staro sporočilo skoro na tanko. Poglejte si jo:

	je dolžno	1/2 %	—	
1. Solnograško				3.571 gl.
2. Sileško	1	%	—	18.688 "
3. Zgornje Avstrijsko	2	%	—	53.202 "
4. Češko	2	%	—	433.164 "
5. Moravsko	2 1/2	%	—	199.145 "
6. Koroško	4	%	—	41.175 "
7. Tirolsko	5	%	—	71.349 "
8. Štajersko	7	%	—	244.232 "
9. L. Beneško	9	%	—	1.008.343 "
10. Krajnsko	10	%	—	154.060 "
11. Zapadna Galicija	11	%	—	306.471 "
12. Niže-Avstrijsko	12	%	—	2.274.107 "
13. Izhodna Galicija	20	%	—	1.291.405 "
14. Dalmacija	22	%	—	145.003 "
15. Bukovina	24	%	—	207.283 "
16. Primorje	27	%	—	668.177 "
17. Ogersko	32	%	—	10.321.822 "
18. Sedmograško	33	%	—	1.619.132 "
19. Hervaško	47	%	—	1.749.424 "
20. Vojvodina	55	%	—	5.622.679 "
				26.432.750 fl.

„Slovenec“ še pristavlja: Pomisliti je treba, da je bila na Ogerskem, Hervaškem in v Banatu dobra letina in vendar je toliko davka na dolgu ostalo!

V tem obziru bodo razni poslanci zaželenega občnega državnega zbora imeli dokaj dela in truda, dokler davkov bolj ravnopravno ne poravnajo.

Duhovske zadeve.

Kerška škofija: Umerl je g. o. Otokar Taš, duhoven iz kapucinskega reda v Celovcu. R. I. P.!

Goriška nadškofija: G. Pelizon Jožef je postal fajmošter v Zgoniku, g. Fabiani Alojzi vikar v Kostanjevici, g. Zoratti Fr. prvi, g. Zernic Jož. drugi, g. Skodnik Mat. tretji kaplan pri mestni fari sv. Ignacija v Gorici. G. Kravanja Matija gre v nadškof. pisarnico, g. Zupančič Jož., beneficijat v Kormonsu, pa v pokoj. G. Komar Fr. je postal vikar na otoku Morozini. G. O. Karl Adam Prieusky, duh. iz jezuit. reda, gre za beneficijata k sv. Križu v Kormons. Umerla sta gg. Bunc Jernej, kaplan v Solkanu pri Gorici, in Dražčik Ant., vikar v Tamnici. R. I. P.!

Terzaška šk.: G. Nadrah Anton, bivšiv začasnem pokoju, prišel je za kaplana in šolskega učenika k sv. Kancijanju, g. Guajatti Ferd. za kaplana k starem sv. Antonu, g. Viezzoli Lorenc za kaplana k Jezuitarski cerkvi v Terstu.

Loterija.

Gradec: 51. 7. 31. 86. 78.

Dunajska borska 12. maja 1865.

5% metalike	71 65
5% nacional	76 40
Novi zlati	5.15 1/2
Srebro	107 25